

Het bijbelse kernwoord palm

I. HET OUDE TESTAMENT

Onderstaande gegevens zijn verzameld uit Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; 16^e Aufl. 1915 en Abr. Trommius, Nederlandse Concordantie (6^e herz.dr.). Zie onder I.A.a.

I. תָּמָר (s. zu תמר), pl. תְּמָרִים (z. Geschlechte s. ZAW 25 339) — Palme, Dattelpalme, *Phoenix dactylifera* Ex 15 27. Lv 23 40. Nu 33 9. Jo 1 12. Ps 92 13. Ct 7 8 f. Neh 8 15; s. Th. Fischer, Die Dattelpalme, Gotha 1881. — עֵיר הַתְּמָרִים Palmenstadt, s. unter עֵיר.†

תְּמָרָה* (v. תמר) cstr. gl. — Palme, תְּמָרִים דְּבוּרָה, Ri 4 5 (vgl. Gn 35 8 u. v. Gall, Altisr. Kultst. 127; Haupt, AJSL 22 256: תְּמָר; תְּמָרִים מְקֻשָּׁה (vgl. προβασάνιον, Epist. Jer. 69) Vogelscheuche od. ä. im Gurkenfelde Jer 10 5 (Haupt: תְּמָר).†

תְּמָרָה (so n. Baer zu Ez 40 22, stets ohne Dag.; n. Brockelm., VGr 1 351, Deminut.; s. z. תמר) Ez 41 18 f., pl. תְּמָרִים (Brockelm., VGr 1 445), m. suff. תְּמָרוֹת, u. תְּמָרוֹת 1 K 6 32. 35, תְּמָרוֹת 1 K 6 29. 7 36, f. (im pl. m. Ez 40 26) — (künstliche) Palme, als architektonischer Zierat 1 K 6 29. 32. 35. 7 36. Ez 40 16. 22. 26. 31. 34. 37. 41 18—20. 25. 26. 2 Ch 3 5.†

25, 26; 2 Kron. 3:5.

I.A.b Samenvatting + toepassing

1. Over palmbomen en hun symboliek

In het navolgende geven we een aantal opmerkingen over de palmboom/ palmtak en het voorkomen daarvan in Palestina en in de Bijbel (een verkorte weergave van een uiteenzetting in de Encyclopedie ISBE (in E-sword en het woordenboek Easten Bible Dictionary in Bible Works).

soorten van deze boom groeiden in Jericho (Deut.34:3) en Engedi en langs de oevers van de Jordaan.

De palm *Phoenix dactylifera* is een boom die van de vroegste tijden is geassocieerd aan de Semitische volken. In Arabië speelt de palm in het dagelijks bestaan een grote rol. Ze is reeds in de vroegste eeuwen als een heilige boom gezien. Daar en in Syrië. In Palestina komen de bladeren van de palm voor als ornament op kruiken (tot minstens 1800 v.Chr.).¹

¹ De afbeelding toont ons Elim in de woestijn waar Israël 12 waterfonteinen en 70 palmbomen vond op hun doortocht door de Sinaiwoestijn (Ex.15:27).

I.A.a. Betekenis van de tekstgegevens

Taamaar ((dadel)palm/ phoenix dactylifera)

- Ex.15:27; Lev.23:40; Num. 33 :9 ; Ps. 92 :13; Hoogl. 7:7v ; Neh.8 :16; Joël 1 :12
- 'Ir hatemaari'm: Palmstad (Jericho) Deut.34:3; Richt.1:16; 3:13; 2 Kron. 28:15

Toomèr (palm)

- Richt.4:5 (palm van Deborah; vgl. Gen35:8); Jer.10:5 (afgoden als palm-bomen van dicht werk)

Timooraah (palm)

- palm als architect. sieraad: 1 Kon.6:29, 32, 35; 7:36; Ez. 40:16, 22, 26, 31, 34, 37; 41:18-20,

b. De palmboom komt zowel in Egypte als in Palestina reeds in de vroegste tijd ook voor als symbool in de architectuur. In Israël kan men de palm vinden als decoratie-motief in de tempel (1 Kon.6:29, 32, 35; 7:36; Ez. 40:16, 22, 26, 31, 34, 37; 41:18-20, 25, 26; 2 Kron. 3:5.).

c. De palmboom is verder ook een symbool:

- van schoonheid (Hoogl.7:7);
- van de rechtvaardige man: De rechtvaardige zal groeien als een palmboom; hij zal wassen als een cederboom op Libanon. Zij die in het huis des Heeren geplant zijn, die zal gegeven worden te groeien in de voorhoven van onze God. In de grijze ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn... (Ps. 92:13-15).

d. De palm komt ook veelvuldig voor op Joodse munten en munten van de Romeinse keizer Vespasianus. Enige tijd later is de palmboom een prominente architectonische verschijning in de ornamentatie van de Galilese synagogen, c.q. Kapernaüm.

e. In Palestina komen er tegenwoordig weinig bossen van palmbomen voor, behalve langs de kust, aan de golf van Akkaba, in Jaffa en Gaza. Wel zijn er over heel het land afzonderlijke palmbomen in de hoven van moskeeën en huizen in de bergen.

f. Eens groeiden er palmbomen op de Olijfberg (Neh.8:15), en Jericho was sedert lang bekend als de stad van de palmbomen (Deut.34:3; Richt.1:16; 3:13; 2 Kron.28:15). Zie Josephus *BJ*, IV, viii, 2-3). Maar ook Engedi, de verrukkelijke oase vlakbij de Dode zee was van ouds een plaats waar palmbomen groeiden; deze plaats heette Hazazon-tamar (2 Kron.20:2). Verder is er nog een plaats zuidwestelijk van de Dode Zee te noemen, die de naam Tamar droeg (Ezech.47:19; 48:28).

g. Tenslotte: Tamar is in ons land ook een bekende naam van een vrouw/ meisje.

2. Over palmtakken en hun symboliek

Palmtakken waren vanouds symbolen van vreugdebetoon. Op het loofhuttenfeest woonden de Joden in loofhutten op de platte daken van hun huizen; herinnering aan hun zwerversbestaan van eertijds op weg naar het land van de rust. Op de eerste dag van dat feest was het hen bevolen palmtakken te nemen met takken van andere bomen en zich te verheugen voor God (Lev_23:40; vgl. Neh8:14vv).

De tak van de palm is nog steeds de belangrijkste van de loelab (wilgen-, mirte- en palmtakken), door elke vrome Jood dagelijks naar de synagoge gedragen gedurende dit feest.

3. Elim.

Hoe heerlijk was de plaats die het volk van Israël mocht aandoen op de reis naar het beloofde land in de Sinaïwoestijn: Elim; een plaats van 12 waterfonteinen en 70 palmbomen (Ex.15:27; Num. 33:9). Begrijpelijk, dat in ons land ook bejaardenoorden soms deze naam dragen. Zeker, als men kan zeggen van de bewoners wat Ps.92:13-15 getuigt, nl. dat zij in de grijze ouderdom nog vruchten dragen. M. Henri schrijft: Hier waren twaalf bronnen om in hun behoeften te voorzien, een voor elke stam, opdat zij niet met elkaar zouden strijden om water, zoals hun vaders soms hadden gedaan en voor hun genoeg waren er ook zeventig palmbomen, onder de schaduw waarvan hun oudsten zich zouden kunnen verpozen. Merk op: God kan plaatsen van verfrissing vinden voor zijn volk zelfs in de wildernis van deze

wereld...en toch, wat onze genoegens ook mogen zijn in het land van onze pelgrimage, wij moeten ons te binnen brengen, dat wij ons daarin slechts voor een tijd kunnen legeren, dat wij hier geen blijvende stad hebben.²

4. Deborah

Deborah (een profetes, vrouw van Lappidoth, richteres) woonde onder de palmboom van Deborah, tussen Rama (vgl. Joz.18:25) en Bethel (Joz.7:2), in de stam van Benjamin op het gebergte van Efraïm (Richt.4:4v) Zie verder de commentaar van Keil-Delitz bij Richt. 4:4,5: Deborah was profetisch begaafd, zoals Mirjam (Ex.15:20) en Hulda (2 Kon. 22:14). Zij richtte Israëel lange tijd (de lagere overheden waren niet in staat om te regeren); vgl. Deut.17:8vv. Deborah zat onder 'haar palm' om daar mensen te ontvangen die zich opgemaakt hadden en naar die plaats van rechtsspraak opgegaan waren t.b.v. hun rechtszaak. Wellicht stond Deborah dan op een wat verheven plaats. Zie verder ook over Deborah in mijn website de rubriek voordrachten, sub bijbelse kernwoorden/ kloppen.

5. Symbool van schoonheid

Als symbool van schoonheid komt de palmboom voor in Hooglied 7:7v, waar we de bruidegom van de bruid horen zeggen: Deze uw lengte is te vergelijken bij een palmboom, en uw borsten bij trossen druiven (dadeltrossen). Ik zeide: Ik zal op de palmboom klimmen, ik zal zijn takken grijpen; zo zullen dan uw borsten zijn als trossen druiven aan de wijnstok.³ Hier klinkt de betovering door van de lichamelijke schoonheid van een bruid in de ogen van haar bruidegom.

Deze uitingen van de bruidegom in Hooglied kunnen niet dienen als loftuiting op de erotisch/egoïstische wellust van het moderne mensdom. Laten deze innemende woorden voor ons de uitdrukking zijn van het zo menselijke verlangen van een jonge man naar eenwording met zijn bruid. Zo staat het immers geschreven: in Gen.2:24: Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten, en zijn vrouw aankleven; en zij zullen tot èen vlees zijn. Later schrijft de apostel Paulus over deze woorden: Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg *dit, ziende* op Christus en op de gemeente (Ef. 5:32).

Dat laatste houdt in, dat het liefdesverlangen van een bruidegom naar zijn bruid en omgekeerd voor wie de vereniging door het geloof in Christus het hoogste goed is, te beleven is als een

² In de commentaar van Keil-Delitz lezen we: Elim, the next place of encampment, has been sought from olden time in the Wady Gharandel, about six miles south of Howâra; inasmuch as this spot, with its plentiful supply of comparatively good water, and its luxuriance of palms, tamarisks, acacias, and tall grass, which cause it to be selected even now as one of the principal halting-places between Suez and Sinai, quite answers to Elim, with its twelve wells of water and seventy palm-trees.... One fact alone is beyond all doubt, namely, that at Elim, this lovely oasis in the barren desert, Israel was to learn how the Lord could make His people lie down in the green pastures, and lead them beside still waters, even in the barren desert of this life ([Psa_23:2](#)).

³ Uit Keil-Delitz: 'Shulamith staat voor haar bruidegom. Als hij haar beziet van haar hoofd tot de voeten, bevindt hij haar lengte als de lengte van een slanke rijzige dadelpalm en haar borsten als de bossen van heerlijk fruit, waartoe op tijd hun bloesem is gerijpt. ... De palm ontleent haar naam tamar van de slanke hoog opgeschoten stam... Deze naam wordt speciaal gegeven aan de *Phoenix dactylifera*, inheems voorkomend van Egypte tot India en vooral gekweekt (zie [Gen_14:7](#)) vanwege haar heerlijke fruit. Vgl. voor 'rijzige gestalte' 1 Sam. 16:7; Ezech.19:11.

heerlijke weerspiegeling van het liefdesverlangen van de hemelse bruidegom God/ Christus en Zijn aardse bruid, de gemeente. Zo mag het er zijn. ⁴

Zie hierover wat we schreven over de verklaring van het boek Hooglied in onze behandeling van de bijbelse kernwoorden bruid(egom) en bruiloft (website/ voordrachten/ bijbelse kernwoorden).

II. HET NIEUWE TESTAMENT

I.A Het Griekse woord voor palmtak in het NT is [φοιτιξ](#)

II.A.a **Tekstgegevens/ korte omschrijvingen (o.a.volgens Trommius)**

- (De mensen) namen de takken van palmbomen en gingen uit Hem (Jezus) tegemoet en riepen Hosanna! Gezegend is Hij Die komt in de Naam des Heeren, Hij Die is de Koning Israëls (Joh. 12:13; vgl. Matth. 21:8;. Mark.11:8vv; Luk. 19:37vv)
- Na dezen zag ik en ziet, een grote schare, die niemand tellen kon uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor de troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen en palmtakken waren in hun handen. Openb. 7:9

II.A.b **Samenvatting + toepassing**

1. Jezus' laatste gang naar Jeruzalem (Joh.12:12vv; vgl. Matth. 21:1vv; Mark.11:8vv; Luk. 19:37vv) is ten diepste Zijn gang naar Golgotha waar Hij aan het kruis sterft. Maar de inzet ervan is een triomfgang. Want gezeten op een ezel en omringd door Zijn discipelen doet Hij Zijn intrede in de stad Jeruzalem. En een grote menigte haalt Hem binnen als de Koning van Israël met gejuich, in de Naam des Heeren. Zij trekken takken van de palmbomen aan weerskanten van de weg en juichen Jezus als Messias toe:Hosanna! (Red). Gezegend is Hij Die komt in de Naam des Heeren, Hij Die is de Koning Israëls (Ps. 118:25v; vgl. Luk. 19:38-40; Joh.1:49; 6:14). ⁵

De palmtakken die hier genoemd worden zijn een teken van de victorie die de mensen Messias Jezus toekennen. Wellicht lag er voor de mensen een herinnering in aan Simon Maccabeüs die indertijd Jeruzalem was binnen getrokken na de verovering van de stad 'met dankzegging en palmtakken en met harpen en cimbalen en met violen en hymnen en liederen, omdat er 'een grote vijand van Israël was vernietigd' (1 Makk. 13:51; vgl. 2 Makk.10:7).

Op Palmzondag – de roem der dagen - mag de gemeente die naar Christus' naam genoemd is, elk jaar de intocht van Jezus in de heilige stad gedenken. In het bijzonder op deze zondag

⁴ Daar schreven we: Elke gelovige die zich door de eeuwige liefdesarmen van de Zaligmaker Jezus Christus omhelst weet, krijgt bij het lezen van het Hooglied meteen herinneringen aan die liefde van hemelse origine, de liefde tussen de Bruidegom God/ Christus Jezus en Zijn aardse bruid Israël/ de gemeente'. Dr. G.Ch.Aalders schrijft: de bruidegom vergelijkt de heerlijkheid der liefdesomhelzing van zijn bruid met het genot van druiven en de geur van appels.' Zo dr. G Ch. Aalders, *Het Hooglied* (Commentaar op het Oude Testament), Kampen 1952, blz. 125

⁵ 'Palm-trees grew on the Mount of Olives (Mr 11:8) on the road from Bethany to Jerusalem.' The Messiah was recognized by Martha as the Coming One (Joh 11:27) and is so described by the Baptist (Mt 11:3). Mark (Mr 11:10) adds "the kingdom that cometh" while Luke (19:38) has "the king that cometh...It was the public acclamation of Jesus as King of Israel or King of the Jews which was the foundation of the charge made against him before Pilate (18:33).' Aldus Robertsons's Word Pictures (Bible Works) bij Joh.12:13.

belijden in ons land velen, ook jonge mensen de naam van Hem Die door Zijn zoendood en opstanding uit de doden zonde, hel en satan vernietigend heeft verslagen. ‘Doe intocht, Heer’ in mijn gemoed.’

2. Ook in het laatste Bijbelboek komen de palmtakken als zegetekenen ter sprake en wel in Openb. 7:9 waar we lezen: Na dezen zag ik en ziet, een grote schare, die niemand tellen kon uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor de troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen en palmtakken waren in hun handen.

Ieder die deze woorden leest, mag zich wel afvragen, of hij ook deel zal krijgen aan die victorie. Een ding is zeker: Geen overwinning zonder voorafgaande strijd. De overwinnaars die met hun heerlijke Zaligmaker Jezus Christus eeuwig triomferen, zijn zij die uit de grote verdrukking komen en hun klederen gewassen hebben in het bloed van het Lam. Dat Lam zal alle tranen van hun ogen afwissen. Zou het u ook niet kunnen bemoedigen te horen, dat het hier gaat om een schare die niemand tellen kan? U kunt erbij gerekend worden. Geef uw zaken maar in handen van dit Lam.

De eerste christenen werden begraven in witte klederen. En door de eeuwen heen is op menige grafsteen de palmtak afgebeeld, het symbool van de victorie. Gode zij dank..⁶

⁶ In deze voordracht is gebruik gemaakt van 1. Gesenius' *Hebr. und Aram. Handwörterbuch*; 16^e Aufl. 1915, s.v. taamaar; 2. Trommius' *concordantie*, s.v. palm(boom), palmstad, palmtak; 3. Woordenboek ISBE = Internat. Standard Bible Encyclopedie, s.v. palm in E-sword; 4. Easton Bible Dictionary (Bible Works), s.v. palm; 5. Robertson's Word Pictures in Bible Works; 6. Dr. G Ch. Aalders, *Het Hooglied* (Commentaar op het Oude Testament), Kampen 1952); 7. E-sword (comm. M. Henri; en Keil-Delitz).